

infor'mator'

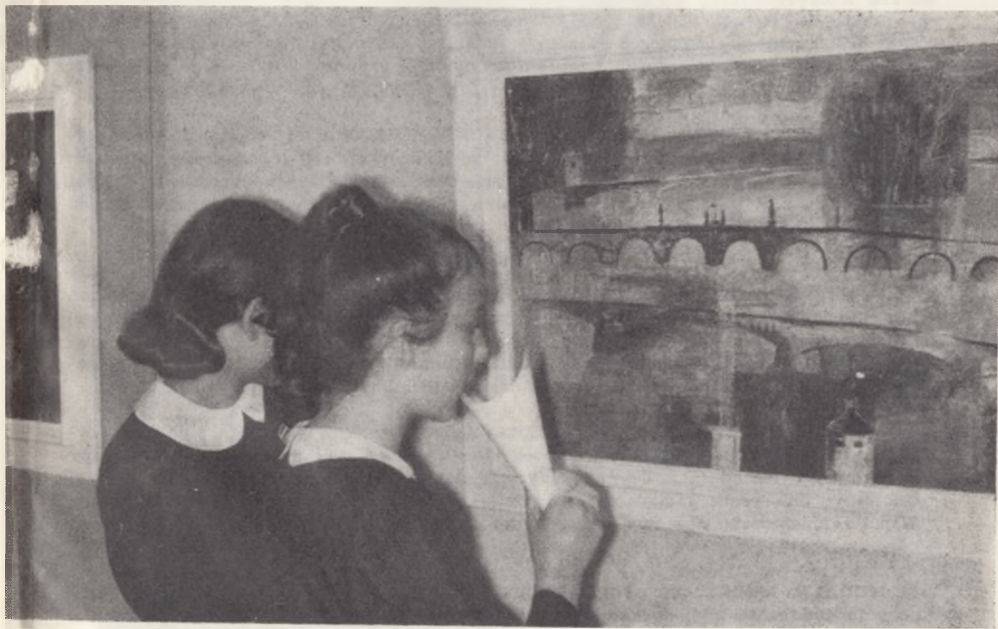
MUZEUM W GRUDZIĄDZU

MUZEA UNIWERSYTETAMI KULTURY

Rok X, nr 4(82)

październik—grudzień 1969

Muzeum w Grudziądzu jest otwarte: we wtorki w godz. 10.00—18.00, w środy, czwartki, piątki i soboty w godz. 10.00—15.00, w niedziele i święta w godz. 12.00—16.00. W poniedziałki i dni poświęcone Muzeum jest zamknięte. We wtorki wstęp bezpłatny. W pozostałe dni opłata wynosi: normalna — 1 zł, ulgowa — 0,50 zł, a dla grup powyżej 10 osób — 0,25 zł od osoby.

Z wystawy malarstwa Dany Hlobilovej w grudziądzkim Muzeum. Patrz artykuł pt. „Wystawa twórczości Dany Hlobilovej (CSRS)”, s. 46

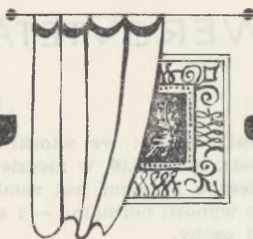
wystawy

← stałe

- + PRADZIEJE ZIEMI CHEŁMINSKIEJ + HISTORIA GRUDZIĄDZA
+ KULTURA MATERIALNA OKOLIC + GALERIA WSPÓŁCZESNEGO MA-
GRUDZIĄDZA LARSTWA POMORSKIEGO

wystawy

czasowe

MALARSTWO, RYSUNEK i TKANINA BARBARY PYSZORY. Ekspozycja z cyklu stałych prezentacji współczesnej sztuki polskiej, obejmująca 50 prac Barbary Pyszory z Bydgoszczy. Współorganizatorem wystawy — czynnej w okresie od 3 września do 7 października 1969 r. — było Biuro Wystaw Artystycznych w Bydgoszczy.

MALARSTWO DANY HLOBILOVEJ Z CZECHOSŁOWACJI. Wystawa twórczości malarskiej współczesnej autorki z CSRS, zorganizowana w grudziądzkim Muzeum w wyniku współpracy z Ośrodkiem Kultury Czechosłowackiej w Warszawie. Całość składała się z 23 prac wykonanych techniką temperową. Ekspozycja ta była czynna w dniach od 10 do 28 października 1969 r.

TEMAT MUZYCZNY W GRAFICE WSPÓŁCZESNEJ. Ekspozycja międzynarodowa — zorganizowana wspólnie z BWA w Bydgoszczy — z okazji odbytego we wrześniu br. Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Dawnej Krajów Europy Środkowej i Wschodniej. Wystawa, złożona z prac graficznych artystów plastyków z kilku krajów Europy m. in. z Czechosłowacji, NRD, Rumunii, Jugosławii, Związku Radzieckiego, została udostępniona w grudziądzkim Muzeum w dniu 7 listopada 1969 r.

TEMAT MUZYCZNY WE WSPÓŁCZESNYM MALARSTWIE. Druga z wystaw zorganizowanych z okazji Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Dawnej Krajów Europy Środkowej i Wschodniej, czynna w grudziądzkim Muzeum od 25 listopada 1969 r. Obejmuje ona prace malarskie artystów plastyków z różnych krajów Europy. Współorganizatorem wystawy jest również Biuro Wystaw Artystycznych w Bydgoszczy.

MEDALE, MEDALIONY I PLAKIETY EDWARDA GOROLA. Indywidualna ekspozycja twórczości artystycznej wybitnego polskiego medaliera młodego pokolenia, otwarta w Muzeum dnia 13 grudnia 1969 r. Na całość składa się 178 prac: projekty medali, monet, godeł, znaczków oraz medale lane i bite.

wystawy ruchome

Międzypaczkowy Klub Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Spożywczego i Cukrowniczego przy ul. Obr. Stalingradu

REPRODUKUCJE MALARSTWA AUGUSTA MACKÉ'A. Wystawa oświatowa reprodukcji obrazów niemieckiego artysty z pocz. XX wieku, zorganizowana ze zbiorów Muzeum w okresie od 6 września do 12 listopada 1969 r.

GRAFIKA STANISŁAWA ŁUCZAKA. Ekspozycja grafik współczesnego artysty naszego województwa, urządzona ze zbiorów naszego Muzeum od 13 listopada 1969 r.

Klub przy ul. 6 Marca

GRAFIKA STANISŁAWA ŁUCZAKA. Wystawa grafik ze zbiorów naszego Muzeum, czynna w Klubie w okresie od 9 września do 11 listopada 1969 r.

GRAFIKA STANISŁAWA BRZĘCZKOWSKIEGO. Ekspozycja grafik artysty woj. bydgoskiego starszego pokolenia, zorganizowana od 13 listopada 1969 r.

Klub przy ul. Kwiatowej

GRAFIKA JOHANNESA BRAUERA. Wystawa grafiki współczesnego niemieckiego artysty-plastyka, czynna w Klubie od 6 września do 19 listopada 1969 r.

Klub przy ul. Bema

GRUDZIĄDZ W GRAFICE CECYLII WIŚNIEWSKIEJ. Ekspozycja grafiki Cecylii Wiśniewskiej, poświęcona architekturze Grudziądza, zorganizowana w Klubie ze zbiorów grudziądzkiego Muzeum w dniach od 17 września do 10 listopada 1969 r.

LENIN W POLSCE. Wystawa oświatowa reprodukcji grafik tematycznie związanych z postacią wodza rewolucji W. I. Lenina. Zestaw — złożony z reprodukcji prac różnych autorów — dostępny

był dla zwiedzających w okresie od 10 listopada 1969 r.

Klub „Betony” przy ul. Swierczewskiego

AKWARELE STANISŁAWA MASŁOWSKIEGO W REPRODUKЦИИ. Pokaz akwarel znanego polskiego artysty, urządzony w lokalu Klubu w dniach od 20 września 1969 r.

Liceum Ekonomiczne w Grudziądzu

MEDALE KRÓLEWSKIE. Wystawa medali królewskich ze zbiorów numizmatycznych grudziądzkiego Muzeum, zorganizowana w Liceum od dnia 11 września do 28 listopada 1969 r.

SZTUKA DALEKIEGO WSCHODU.

Pokaz wyrobów ceramicznych z krajów Orientu: Japonii, Chin i Indii, udostępniony w Liceum od 28 listopada 1969 r.

Szkoła Podstawowa w Mokrem, pow. Grudziądz

MALARSTWO ALEKSANDRA GIERYSKIEGO. Wystawa oświatowa reprodukcji obrazów wybitnego polskiego malarza XIX w. zorganizowana w Szkole od 17 września 1969 r.

Szkoła Podstawowa w Dusocinie, pow. Grudziądz

DZIEJE CYWILIZACJI W POLSCE — REPRODUKUCJE OBRAZÓW JANA MATEJKI. Oświatowy pokaz reprodukcji znanego cyklu obrazów J. Matejki, udostępniony młodzieży szkolnej w dniach od 2 września do 31 grudnia 1969 r.

Muzeum na Zamku w Kwidzynie

GALERIA WSPÓŁCZESNEGO MALARSTWA POMORSKIEGO. Ekspozycja ze zbiorów grudziądzkiego Muzeum, zorganizowana w Muzeum Kwidzyńskim w okresie od 19 listopada 1969 r.

KOMUNIKAT O BADANIACH POWIERZCHNIOWYCH I WERYFIKACYJNYCH GRODZISK WZESNOŚREDNIO- WIECZNYCH W POWIECIE GRUDZIĄDZKIM

ŚWIECIE n. OSĄ, pow. GRUDZIĄDZ,
stan. 1

Położenie: Po prawej stronie Lutryny, w pobliżu jej ujścia do Osy, przy drodze z Linowa do Lisnowa (ryc. nr 1).

Rodzaj stanowiska: Grodzisko

Opis: Grodzisko wyżynne, kształtu elipsowatego, usytuowane na wyniosłym szczycie wzgórza morenowego (ca 25 m n.p. doliny rzecznej). Od płaszczyzny szczytowej teren opada bardzo stromo nieomal we wszystkich kierunkach, z tym że silniejszy spad mają zbocza od

Ryc. nr 1. Świecie n. Osą, pow. Grudziądz. Plan sytuacyjny grodziska

Zdj. nr 1. Świece n. Osą, pow. Grudziądz. Widok ogólny grodziska od strony zachodniej

strony południowo-wschodniej i zachodniej (zdj. nr 1). Najbardziej łagodny spad widoczny jest od strony północnej, gdzie teren ten łączy się z resztą wysoczyzny morenowej. Tu właśnie widzimy najlepiej do dziś zachowany element obronny — szeroki wał usytuowany poprzecznie do dłuższej osi wzgórza.

Grodzisko składa się z grodu właściwego, zajmującego najwyższą kulminację terenu i podgrodzia przylegającego od strony południowej. Z umocnień obronnych zachował się również drugi wał, oddzielający majdan od podgrodzia, w którym to widoczna jest kilkumetrowa przerwa — prawdopodobnie ślad bramy wjazdowej (zdj. nr 2). Również wkleśły majdan grodziska świadczy o umocnieniach obronnych w postaci wałów, które to czytelne są w chwili obecnej w północno-wschodniej jego części.

Stan zachowania: Obiekt bardzo dobrze zachowany, aczkolwiek majdan i wał w części wschodniej i zachod-

niej jest zdeformowany i zniwelowany. W chwili obecnej służy jako pastwisko.

Chronologia: XII—XIII wiek.

Badania: Powierzchniowe i sondazowe — Andrzej Kola i Ryszard Boguwolski w okresie od 1.IX.—15.IX.1967 r.

Zbiory: Katedra Archeologii Polski i Powszechnej UMK w Toruniu.

Literatura: Władysław Łęga — Kultura Pomorza we wczesnym średniowieczu na podstawie wykopalisk, Toruń 1930, s. 540. G. Ossowski — Mapa archeologiczna Prus Królewskich, Kraków 1881, s. 9, nr 26. Lissauer — Die praehistorischen Denkmäler der Provinz Westpreussen, Lipsk 1887, s. 185. Amtlicher Bericht über die Verwaltung der naturgeschichtlichen vorgeschichtlichen und volkskundlichen Sammlungen des Westpreussischen Provinzial-Museums, Gdańsk 1886, s. 48. Wi. Łęga — Grodziska wczesnohistoryczne w okolicy Grudziądza, Zapiski Towarzystwa Naukowego w Toruniu, t. VI, nr 4, 1923, s. 56.

Zdj. nr 2. Swiecie n. Osq. Widok grodziska od strony południowo-zachodniej

GRUTA, pow. GRUDZIĄDZ, stan. 1

Położenie: Usytuowanie pomiędzy jeziorami Duże i Księżę w odległości 250 m na północ od centrum wsi (ryc. nr 2).

Rodzaj stanowiska: Grodzisko

Opis obiektu: Grodzisko wyżynno-nizinne, kształtu nieregularnego czworoboku, położone na naturalnym wypiętrzeniu terenu o wysokości 12 m od poziomu lustra wody jez. Dużego. Obiekt bardzo wyraźnie rysuje się w terenie, a ostre jego stoki wskazują na sztuczne uformowanie (zdj. nr 3). Majdan grodziska, zajmujący najwyższą kulminację terenu, w rzucie poziomym zbliżony jest do prostokąta. Powierzchnia majdanu płaska, wały obronne zostały prawie całkowicie zniwelowane i jedynie w niektórych miejscach osiągają wysokość wewnętrzną 1 m.

Wymiary: długość podstawy grodziska — 150 m, szerokość podstawy — 70 m, długość majdanu — 66 m, szerokość majdanu — 28 m.

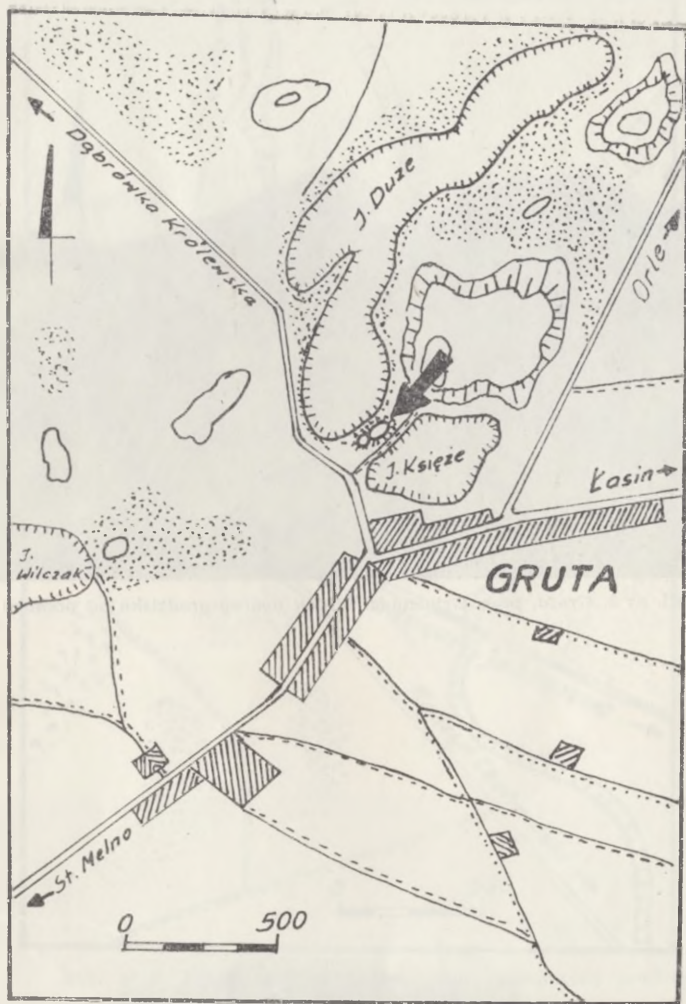
Stan zachowania: Na skutek prac rolnych, zarówno na majdanie jak i podgrodziu, warstwa kulturowa została całkowicie zniwelowana.

Chronologia: XIII w.

Zbiory: Muzeum w Grudziądzu (zaginęły w czasie ostatniej wojny).

Literatura: Wl. Łęga — Kultura Pomorza..., s. 541, tegoż — Grodziska..., s. 53, B. Zielonka — Zabytki archeologiczne województwa bydgoskiego, Bydgoszcz 1959, s. 22.

Uwagi: Własność obiektu Prezydium GRN w Grucie — dzierżawca Julian Regen.

Ryc. nr 2. Gruta, pow. Grudziądz. Plan sytuacyjny grodziska

MELNO, pow. GRUDZIĄDZ, stan. 1

Położenie: Grodzisko położone jest na językowatym półwyspie jeziora Melneńskiego, w odległości 1 km na wschód od wsi (ryc. nr 3).

Rodzaj stanowiska: Grodzisko

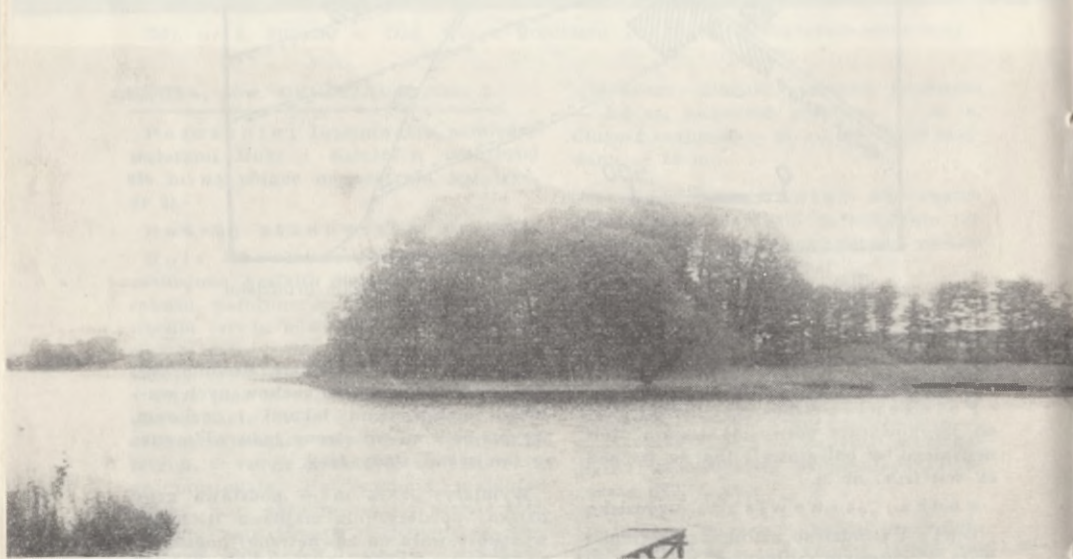
Opis: Grodzisko nizinne, pierścieniowate, z wklęsłym majdanem. Szczątkowy wał, silnie zdeformowany, zachował się

prawie na całym obwodzie. Średnia poziomu między szczytem zachowanych wałów a otaczającymi łąkami i jeziorem wynosi ca 3 m. Od strony lądu widoczne są miejscami ślady fosy.

Wymiary: 39×56 m — podstawa grodziska, powierzchnia majdanu 34×49 m, wysokość wału od zewnętrznej podstawy 2,5—3 m wysokość od powierzchni majdanu 1—2 m.

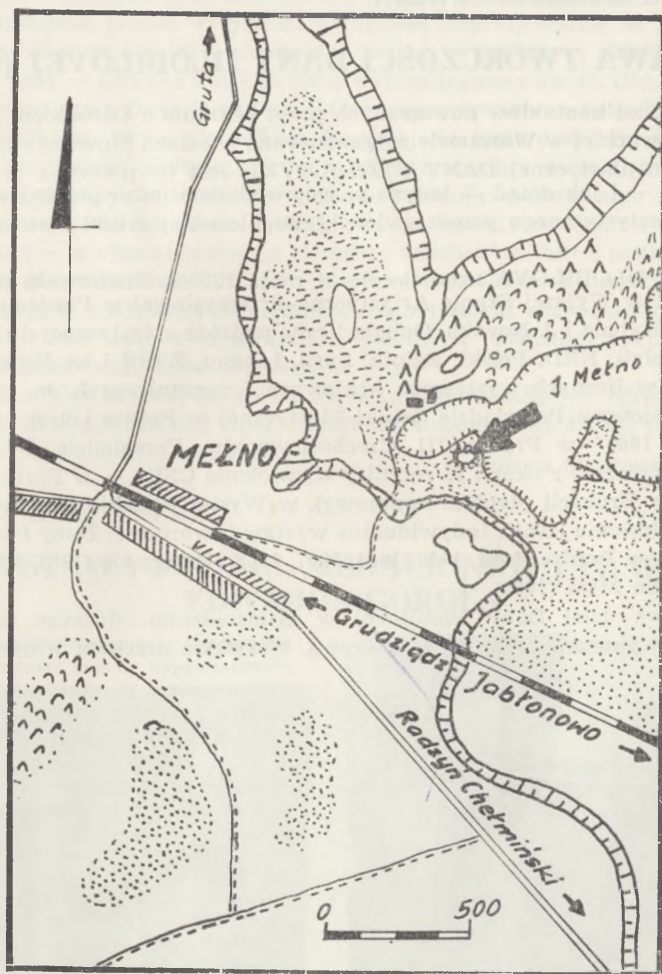

Zdj. nr 3. Gruta, pow. Grudziądz. Widok ogólny grodziska od północy

Zdj. nr 4. Melno, pow. Grudziądz. Widok ogólny grodziska od strony północnej

Ryc. nr 3. Mełno, pow. Grudziądz. Plan sytuacyjny grodziska

Stan zachowania: Obiekt jest dobrze zachowany, porośnięty drzewami liściastymi i krzewami (zdj. nr 4).

Zbiory: Muzeum w Grudziądzu (zaginięły w czasie ostatniej wojny).

Chronologia: ?

Literatura: Wł. Łęga — Kultura Pomorza..., s. 541, tegoż — Grodziska..., s. 52, Amtl. Ber. 1894, s. 33, B. Zielonka — Zabytki..., s. 26.

RYSZARD BOGUWOLSKI

WYSTAWA TWÓRCZOŚCI DANY HLOBILOVEJ (CSRS)

W wyniku kontaktów nawiązanych przez Muzeum z Ośrodkiem Kultury Czechosłowackiej w Warszawie zorganizowano w salach Muzeum ekspozycję twórczości plastycznej DANY HLOBILOVEJ. Jest to pierwsza w naszej instytucji — i jak dotąd — jedyna w województwie indywidualna wystawa dorobku artystycznego przedstawicielki współczesnej sztuki czechosłowackiej.

DANA HLOBILOVA urodziła się 21 maja 1928 r. Studiowała w latach 1946—1951 w Wyższej Szkole Artystyczno-Przemysłowej w Pradze u profesorów A. Kybala i J. Nováka. Odebrała liczne podróże artystyczne: do Francji, Włoch, Belgii, NRD, Polski, Egiptu, Syrii, Libanu, ZSRR i na Kubę. Uczestniczyła w licznych wystawach krajowych i zagranicznych, m. in. w IV Ogólnokrajowym Przeglądzie Sztuki Plastycznej w Pradze (1959), „Czechosłowacja 1960” w Pradze, III Czechosłowackim Przeglądzie Twórczości Architektonicznej z okazji 15 rocznicy wyzwolenia CSRS — w Pradze (1967), Expo 58 w Brukseli (dyplom honorowy), w Wystawie Szkła Czechosłowackiego w Moskwie (1959). Indywidualne wystawy twórczości Dany Hlobilovej odbyły się w Pradze (1954, 1958, 1964, 1967, 1968), Przerowie (1953, 1963) oraz w Wysokém Mýtě (1963).

Wystawa dzieł Dany Hlobilovej w grudziądzkim Muzeum obejmuje 23 prace, wykonane techniką temperową. Wszystkie urzekają widza dużym

Fragmety wystawy twórczości Dany Hlobilovej

ładunkiem emocjonalnym, wyjątkową, niepowtarzalną poezją. Bo jest też Dana Hlobilova przede wszystkim uczuciową impresjonistką. W barwnych, baśniowych kompozycjach architektonicznych — bo one są głównym tematem jej prac — zamyka autorka swój wyidealizowany świat. Oto, co na ten temat mówi sama Dana Hlobilova: „Odczuwam żywiolową potrzebę notowania wszystkiego, co mi się podoba. Bardziej się może przy tym przejawiać moja uczuciowość, podczas gdy w sztuce stosowanej ważniejszy jest element racjonalny i w większym stopniu znajdują zastosowanie skłonności intelektualne. Równocześnie jednak oba te aspekty wzajemnie na siebie oddziałują — w obrazach stosuję elementy architektoniczne z podkreślonymi formami geometrycznymi. Ważny jest przy tym stosunek między „wielką” kompozycją a poetyzującym detalem. Tego rodzaju rozwiązania zaczęłam stosować przed laty w dywanach, a później w abstrakcyjnych etiudach. Obecnie kontynuuję to w obrazach”.

Grudziądzka ekspozycja cieszy się wśród zwiedzających ogromnym zainteresowaniem i stanowi dobry przykład współczesnej sztuki plastycznej naszych południowych sąsiadów.

Bożena Sikorska-Nowacka

TERESA KARCZEWSKA

WYSTAWA MEDALI, MEDALIONÓW I PLAKIET EDWARDA GOROLA

Po raz pierwszy Muzeum w Grudziądzu urządziło wystawę medali współczesnych, które są dziełem jednego autora. Ekspozowanych jest blisko 200 prac: projekty medali, monet, godeł, znaczków oraz medale lane i bite.

Autor prac — Edward Gorol — to artysta młodego pokolenia. Studia kończy w Warszawie w roku 1954, u jednego z najlepszych medalierów tych czasów — prof. Józefa Aumillera. Od roku 1953 jest już laureatem wielu nagród i wyróżnień, uczestnikiem licznych wystaw i konkursów. Swoim talentem i pilnością staje w czołówce polskich medalierów. W krótkim czasie bierze udział w 25 wystawach krajowych i 18 ekspozycjach zagranicznych. Otrzymuje wiele nagród, wyróżnień i dyplomów, m. in.: I nagrodę za medalion A. Mickiewicza, I nagrodę za odznaczenia państwowe, a za całokształt twórczości — nagrodę Ministra Kultury i Sztuki w roku 1967.

Prace wystawione w grudziądzkim Muzeum mówią wyraźnie o zdolnościach i tendencjach twórczych artysty. Głównym ich tematem jest portret — dziś tak rzadko przez artystów wykonywany. Medale Edwarda Gorola odznaczają się dużą prostotą, czystością wykonania, na-

Edward Gorol w czasie oprowadzania po swojej wystawie

wiązaniem do tradycji klasycznych. To co widzimy na wystawie jest tylko częścią jego dzieła. Wiele płaskorzeźb i tablic pamiątkowych jego autorstwa znajduje się na gmachach użyteczności publicznej, wyższych uczelni, muzeów, ambasad polskich za granicą, na cmentarzach i miejscach straceń. Z zaprojektowanych przez E. Gorola odznaczeń państwowych pięć zostało już zrealizowanych i zdobi zasłu-

żonych w nauce, technice, w górnictwie, na morzu, w harcerstwie oraz tych, którzy przynieśli radość dzieciom (Order Uśmiechu).

Wystawa w grudziądzkim Muzeum została tak zaaranżowana, że pozwala poznać technikę powstawania medalu — od rysunku, poprzez projekt do odlewu.

TERESA KARCZEWSKA

Z naszego muzeum

W czwartym kwartale 1969 r. Dział Naukowo-Oświatowy grudziądzkiego Muzeum rozpoczął kolejny rok kulturalno-oświatowy. W jego planie pracy ujęto m. in. cykle prelekcji z przeżroczami, przeznaczone dla młodzieży szkół średnich. Harmonogram tych prelekcji przedstawia się następująco:

Lp.	Data	Prelegent	Tytuł prelekcji
1.	9.X.1969 r.	mgr Bożena Sikorska-No-wacka	Polski plakat współczesny
2.	23.X.1969 r.	Jadwiga Tomaszewska	Martyrologia Polaków w okresie II wojny światowej
3.	13.XI.1969 r.	mgr Teresa Karczewska	Rozwój sztuki medalierskiej w Polsce
4.	27.XI.1969 r.	mgr Ryszard Boguwolski	Badania archeologiczne grudziądzkiego Muzeum w sezonie wykopaliskowym 1969 r.
5.	4.XII.1969 r.	mgr Bożena Sikorska-No-wacka	Polskie malarstwo współczesne
6.	18.XII.1969 r.	mgr Ryszard Boguwolski	Obrządek pogrzebowy w Polsce we wczesnym średniowieczu
7.	15.I.1970 r.	Jadwiga Tomaszewska	Jak patrzeć na dzieło sztuki
8.	29.I.1970 r.	mgr Teresa Karczewska	Dzieje monety w Polsce
9.	12.II.1970 r.	mgr Bożena Sikorska-No-wacka	Polska grafika współczesna
10.	26.II.1970 r.	mgr Ryszard Brudziński	Rocznica urodzin M. Kopernika

Lp.	Data	Prelegent	Tytuł prelekcji
11.	12.III.1970 r.	Jadwiga Tomaszewska	Style w sztuce
12.	26.III.1970 r.	mgr Ryszard Boguwołski	Budownictwo wczesnośredniowieczne w Polsce
13.	9.IV.1970 r.	mgr Bożena Sikorska-Nowicka	Polska rzeźba współczesna
14.	23.IV.1970 r.	mgr Teresa Karczewska	Skarby wczesnośredniowieczne
15.	7.V.1970 r.	Jadwiga Tomaszewska	Techniki plastyczne
16.	21.V.1970 r.	mgr Ryszard Boguwołski	Odzież i ozdoby stroju w Polsce wczesnośredniowiecznej

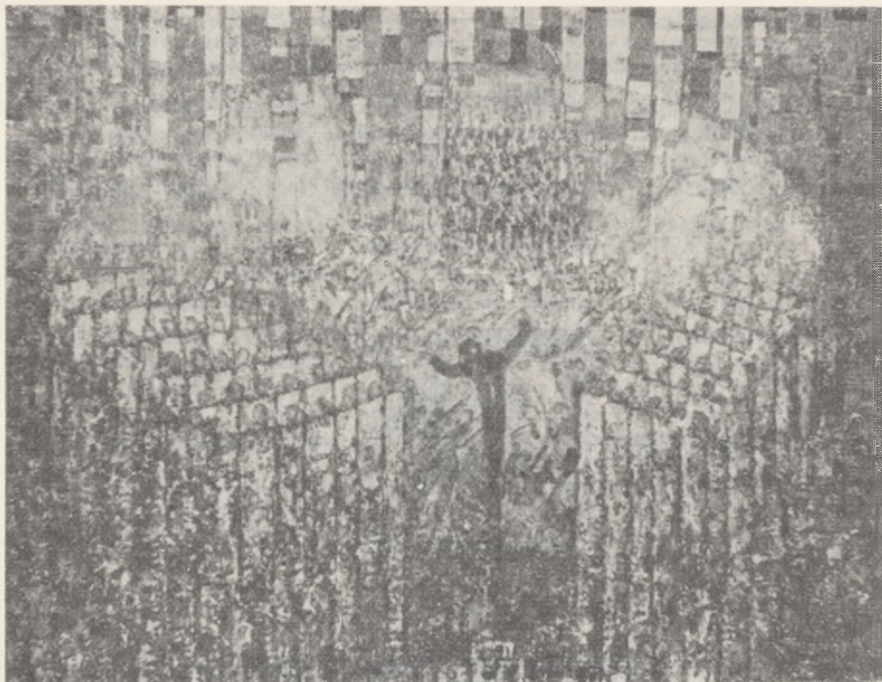
Prelekcje w IV kwartale 1969 r. (1—6) zgromadziły w naszym Muzeum łącznie 294 słuchaczy, głównie młodzież ze szkół średnich.

Poza tym w miesiącach październik—grudzień 1969 r. pracownicy naukowcy Grudziądzkiego Muzeum wygłosili 10 prelekcji z przeżyciami w szkołach, klubach JW i świetlicach dla łącznej liczby 443 słuchaczy. Prelekcje te poświęcone były problemom sztuki współczesnej, historii, numizmatyki, literatury i języka polskiego.

Długofalowy program rozwoju działalności Muzeum w Grudziądzu zakłada m. in. wykorzystanie nowych form pracy. Jedną z nich jest współpraca z pokrewnymi

Z uroczystości otwarcia wystawy malarstwa Dany Hlobilovej. Przemawia dr Michał Choluż (drugi z lewej) — zastępca dyrektora Ośrodka Kultury Czechosłowackiej w Warszawie

Henryk Wójcicki — „Oratorium według J. S. Bacha”, olej, płótno. Obraz eksponowany w grudziądzkim Muzeum na wystawie międzynarodowej pt. „Temat muzyczny we współczesnym malarstwie”

instytucjami. Założenie to — realizowane od kilku lat w odniesieniu do muzeów, Biur Wystaw Artystycznych, bibliotek, towarzystw naukowych i kulturalnych — Muzeum nasze zamierza w nowym roku kulturalno-oświatowym rozwinąć przez nawiązanie kontaktów z warszawskimi Ośrodkami Kultury różnych krajów. Rozpoczęto już wstępne rozmowy z Ośrodkami Kultury Niemieckiej Republiki Demokratycznej, Węgier i Czechosłowacji w Warszawie. Współpraca między naszym Muzeum a tymi Ośrodkami będzie polegała m. in. na wymianie wydawnictw oraz na udostępnieniu w Muzeum czasowych wystaw zagranicznych.

Jako pierwszy zaprezentował się w grudziądzkim Muzeum Ośrodek Kultury Czechosłowackiej. W wyniku nawiązanych kontaktów zapoczątkowano już wymianę wydawnictw oraz sprowadzono do Muzeum wystawę współczesnej malarki — DANY HLOBILOVEJ. Uroczystość otwarcia ekspozycji odbyła się w dniu 10 października 1969. Zgromadziła ona w Muzeum licznych gości, wśród których znajdowali się m. in. zastępca dyrektora Ośrodka z Warszawy dr Michał Choluj, gospodarze miasta i powiatu — mgr Władysław Dobrowolski i Brunon Pinker, przedstawiciele instytucji kulturalnych i oświatowych, towarzystw naukowych, szkół i organizacji. Przedstawiciel Ośrodka podkreślił w swoim przemówieniu wagę nawiązanej współpracy oraz wskazał na płynące z niej obopólne korzyści. Zapowiedział również dalszy rozwój akcji wystawienniczej prac artystów czeskich i słowackich w grudziądzkim Muzeum. Dr Michał Choluj przedstawił następnie biografię i działalność artystyczną Dany Hlobilovej. Nowo otwarta wystawa — składająca się z 23 prac wykonanych techniką temperową — wzbudziła duże zainteresowanie zwiedzających. W okresie od 10 do 28 października 1969 r. (16 dni wystawowych) obejrzało ją 1.245 osób, w tym 27 wycieczek z 708 uczestnikami.

Podczas trwania wystawy malarstwa Dany Hlobilovej grudziądzkie Muzeum zorganizowało projekcję filmów oświatowych, nadesłanych przez Ośrodek Kultury Czechosłowackiej. W dniu 21 października br. wyświetlono filmy poświęcone rzeźbie gotyckiej (dla 60 widzów), zaś dnia 22 października br. — filmy poświęcone indywidualnym twórcom: „Antonin Slavicek”, „Vlastimil Rada”, „Rodin v Praze” — również dla 60 widzów.

Wystawę malarstwa, rysunku i tkaniny Barbary Pyszory, czynną w naszym Muzeum w okresie od 3 września do 7 października 1969 r., zwiedziło ogółem 1.705 osób, w tym 26 wycieczek z 685 uczestnikami.

W wyniku współpracy z Biurem Wystaw Artystycznych w Bydgoszczy udostępniono w grudziądzkim Muzeum w dniu 7 listopada br. kolejną wystawę czasową. Jest to ekspozycja międzynarodowa, skupiająca prace graficzne autorów ze Związku Radzieckiego, Czechosłowacji, Niemieckiej Republiki Demokratycznej, Bułgarii, Rumunii i Polski, nosząca tytuł „Temat muzyczny w grafice współczesnej”. Druga część tej międzynarodowej wystawy, obejmująca prace malarskie (88 obrazów) została otwarta w naszym Muzeum dnia 26 listopada 1969 r. Ta imponująca ekspozycja współczesnej plastyki europejskiej, poświęcona określonej tematyce, była uprzednio zorganizowana w Bydgoszczy jako impreza towarzysząca II Międzynarodowemu Festiwalowi Muzyki Dawnej Krajów Europy Środkowej i Wschodniej, odbywającemu się we wrześniu br. Do wystawy wydano obszerny katalog, zawierający m. in. kilkadziesiąt reprodukcji.

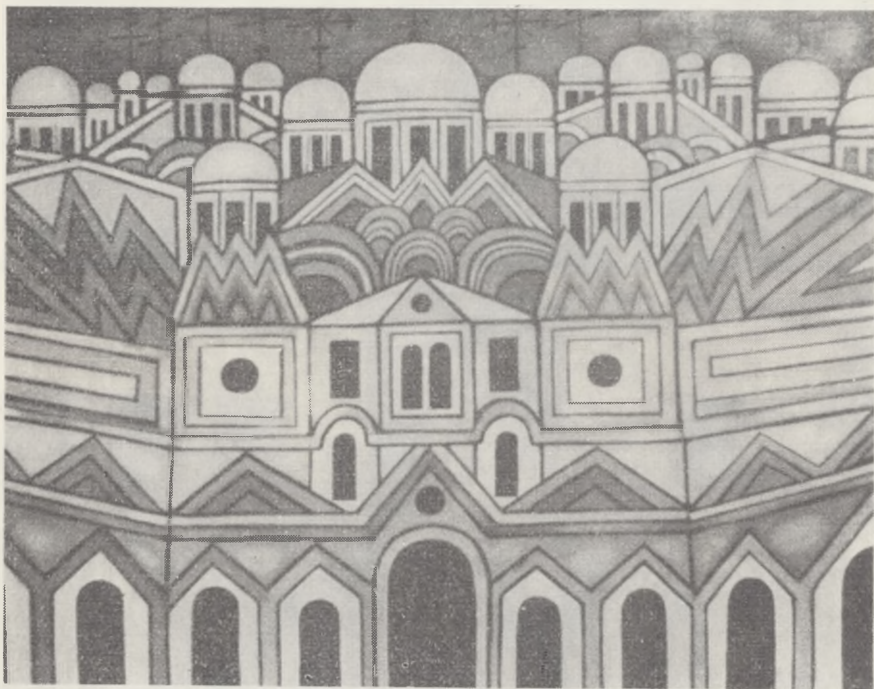
Predstawiciele grudziądzkiego Muzeum — instytucji opiekującej się Szkołą Podstawową w Mokrem, pow. Grudziądz — uczestniczyli w spotkaniu z gronem pedagogicznym i komitetem rodzicielskim Szkoły, zorganizowanym w dniu 21 listopada 1969 r. z okazji DNIA NAUCZYCIELA.

Zebrani na otwarciu wystawy prac Edwarda Gorola słuchają prelekcji autora o sztuce i technikach medalierskich

Ostatnią ekspozycją czasową, zorganizowaną w gmachu Muzeum w bieżącym roku, jest otwarta w dniu 13 grudnia 1969 r. wystawa medali, medalionów i plakiet Edwarda Gorola. Uroczystość otwarcia odbyła się w naszym Muzeum z udziałem autora prac, który — oprowadzając zwiedzających po ekspozycji — mówił o sztuce i technice medalierskiej. Do wystawy, którą aranżował artysta plastyk mgr Krzysztof Cander, wydany został przez nasze Muzeum specjalny katalog. Publikacja, wydrukowana starannie przez Grudziądzkie Zakłady Graficzne, ma nakład 300 egz. Zawiera — poza wstępem i notą biograficzną w opracowaniu mgr T. Karczewskiej, komisarza wystawy — kilkanaście reprodukcji medali, medalionów i plakiet.

W ostatnim kwartale br. w naszym Muzeum odbyły się dwa koncerty. Pierwszy z nich — zorganizowany przez Wydział Kultury Prezydium MRN — odbył się w dniu 15 listopada 1969 r. na zakończenie miejskich „Dni Kultury Radzieckiej”. W jego programie znalazły się muzyka i pieśni rosyjskie i radzieckie w wykonaniu zespołu i solistów Opery i Operetki w Bydgoszczy. Impreza ta zgromadziła w Muzeum 40 słuchaczy. Drugi koncert, pod nazwą „Wieczoru Moniuszkowskiego”, został zorga-

Roman Nowotarski — „Symfonia cerkiewna”, tempera, płótno. Obraz z wystawy międzynarodowej pt. „Temat muzyczny we współczesnym malarstwie”

nizowany przez Muzeum dla uczczenia przypadającej w bieżącym roku 150 rocznicy urodzin wybitnego kompozytora. Na program „Wieczoru” — w dniu 15 grudnia 1969 r. — złożyły się: recital wokalny wybitnej polskiej śpiewaczki MARII FOŁTYN (sopran), przy akompaniamencie Bogny Hałacz i ze słowem wiążącym Sławomira Pietrasa oraz zwiedzenie wystawy międzynarodowej „Temat muzyczny we współczesnym malarstwie i grafice”. Występy znanej solistki zgromadziły w Muzeum licznych melomanów (126 słuchaczy), którzy następnie z zainteresowaniem oglądali nową ekspozycję.

Z dniem 1 listopada 1969 r. został zatrudniony w charakterze młodszego asystenta w dziale historycznym grudziądzkiego Muzeum mgr Ryszard Brudziński. Jest on absolwentem Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Dyplom uzyskał w roku 1968 w Katedrze Historii Powszechnej Średniowiecznej pod kierunkiem prof. dra Karola Górskiego. W okresie od września 1968 r. do października 1969 r. pracował — jako młodszy asystent — w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Bydgoszczy.

(bos)

NOWE NABYTKI

W czwartym kwartale 1969 r. Muzeum w Grudziądzu wzbogaciło swoje zbiory w działach: historycznym (zbiór numizmatyczny) i sztuki współczesnej.

DZIAŁ HISTORYCZNY

Zbiory numizmatyczne działu zostały powiększone o 4 monety próbne przekazane przez Skarbiec Emisyjny Narodowego Banku Polskiego. Są to próby monet wykonane według projektów artystów plastyków J. Jarnuszkiewicza, St. Sikory i G. Markiewicza — z okazji jubileuszu XXV-lecia PRL. Jedna z tych prób weszła już do produkcji.

Ponadto zbiór numizmatyczny naszego Muzeum wzbogacono o 15 medali, zakupionych ze środków budżetowych. Na uwagę zasługują wśród nich medale związane z terenem województwa bydgoskiego: 500-lecie Pokoju Toruńskiego

(wg projektu Danuty i Witolda Marciniaków oraz wg projektu W. Tolkina), 700-lecie Keyni, 400-lecie Gimnazjum Toruńskiego (z pięknym portretem założyciela miasta burmistrza Henryka Strobantda), ponadto medale jubileuszowe: XV-lecie Ludowego Wojska Polskiego, VII wieków Warszawy, plakieta Mikołaja Kopernika (wg projektu Edwarda Gorola — z okazji Międzynarodowego Kongresu Medycyny), XV-lecie Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy, 600-lecie praw miejskich Radomia (tłoczony w skórze — wg projektu Edwarda Gorola). Ciekawą pozycję wśród nowych nabytków stanowią medale Centrum Wyszkożenia Kawalerii, które w okresie międzywojennym mieściło się w Grudziądzu, oraz medale nagrodowe zawodów hippicznych, związanych z tymże CWK.

DZIAŁ SZTUKI

W ramach systematycznego wzbogacania Galerii Współczesnego Malarstwa Pomorskiego zakupiono w czwartym kwartale br. kilkadziesiąt dzieł malarskich i graficznych — zarówno ze środków budżetowych Muzeum jak i z subwencji dodatkowych, uzyskanych z Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Grudziądzu. Oto zestawienie nowych nabytków:

STEFAN WOJCIECHOWSKI

1. „Czarny łąd”, olej, płótno, 90×79,5
2. „Mewy”, olej, płótno, 90×79,5

BRONISŁAW Z. NOWICKI

3. „Muszelki czarnomorskie”, drzeworyt, 25×18,5
4. „Żegluga na Brdzie”, drzeworyt, 28×41

MARIA WĄSOWSKA

5. „Zaulek”, drzeworyt, 35×50,4
6. „Schody”, drzeworyt, 50×36
7. „Imieniny”, drzeworyt, 25,5×57

MARIA POKORSKA

8. „Zegarmistrz”, akwatinta, 30,5×21,5
9. „Gołębnik”, akwatinta, 32×22
10. „Krzeseła”, akwatinta, 42×20

JÓZEF FIGIELA

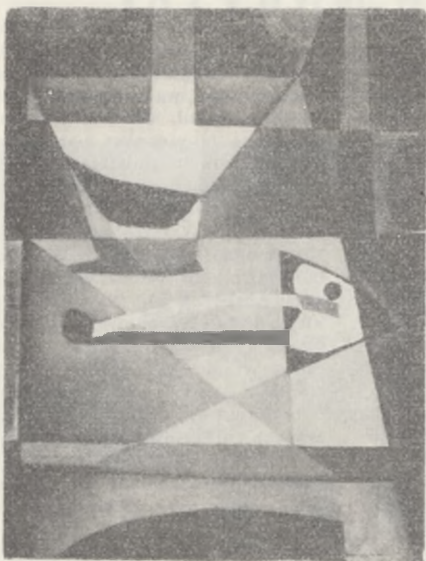
11. „Jachty”, olej, płótno, 75×109

WACŁAW JANKOWSKI

12. „Melodia Gershwina”, olej, płótno, 72,5×99

ZYGMUNT KOTLARCZYK

13. „Martwa natura”, olej, płótno, 99×70

*Zygmunt Kotlarczyk — „Martwa natura”,
olej, płótno.*

RYSZARD KRZYWKA

14. „Banany”, linoryt, 34×21

15. „Piramidy”, drzeworyt, 9×29

ZBIGNIEW PAPKE

16. „Pejzaż niebieski”, olej, płótno, 60×80

CECYLIA WIŚNIEWSKA

17. „Dachy ul. Podmurnej w Toruniu”, akwaforta, 26,5×35,5

18. „Ratusz w Morągu”, akwatinta, 27×43,2

19. „Zamek w Reszlu”, akwatinta, 24,3×31,5

20. „Ostróda”, akwatinta, 23×37,5

TERESA JAKUBOWSKA

21. „Rozwód”, linoryt, 32×27,5

22. „Ślub”, linoryt, 31×16

23. „Parada wielkanocna”, drzeworyt, 30×40,5

24. „Molo sopockie”, drzeworyt, 40×74

25. „Przed meczetem”, drzeworyt, 16×68

TYMON NIESIOŁOWSKI

25. „Głowa kobieca”, miękki werniks, 24,2×34,7
27. „Głowa starca”, sucha igła, 22×16
28. „Zaproszenie do cyrku”, akwaforta, 19×15
29. „Głowa dziewczyny”, akwaforta, 21×18
30. „Głowa kobieca II”, akwaforta, 25×16
31. „Don Kichot przed oberżą”, linoryt, 24,5×18,7

STANISŁAW BORYSOWSKI

32. „Gitarzysta”, akwaforta, 24,5×20
33. „Temat muzyczny IV”, akwatinta, 34×24
34. „Temat taneczny I”, akwatinta, 34×21
35. „Temat muzyczny III”, akwaforta, 21×34
35. „Temat muzyczny IV”, akwatinta, 24×32
37. „Temat muzyczny II”, akwatinta, 21×34
38. „Temat muzyczny VIII”, akwatinta, 34×32

BARBARA NARĘBSKA-DĘBSKA

39. „Port w Toruniu”, akwatinta, 29,5×48

JÓZEF KOTLARCZYK

40. „Dwa księżycy”, technika mieszana, 40×25
41. „Przedmieście”, akwaforta, 25×42
42. „Temat muzyczny — Bartok”, akwaforta, 53×37
43. „Dotyk”, akwaforta barwna, 50×22
44. „Sieci”, akwaforta barwna, 40×25

IZOLDA KOTLARCZYK

45. „Kornik”, akwaforta, 32×40
45. „Akwedukt”, akwaforta, 50×24
47. „Ziemia Ognista”, akwaforta, 21×50

ZYGMUNT KOTLARCZYK

48. „Okręt”, linoryt, 24,5×17,5
49. „Molo”, linoryt, 25×16
50. „Walencja”, linoryt, 50×25
51. „Czarny dom”, linoryt, 50×35
52. „Toledo”, linoryt, 50×25
53. „Wiatrak”, linoryt, 50×35

STANISŁAW BRZĘCZKOWSKI

54. „Port”, drzeworyt, 32×22
55. „Studium człowieka I”, drzeworyt, 22×27,7
56. „Studium człowieka II”, drzeworyt, 7,9×20,9
57. „Mickiewicz na Krymie”, drzeworyt, 19,8×17,7
58. „Zakłady Graficzne w Bydgoszczy”, litografia, 37×27
59. „Wodospad na Wiśle”, drzeworyt, 11,8×17,9
60. „Koń Swaróżyca”, drzeworyt, 17,8×13,1
61. „Głowa II”, drzeworyt, 24×17,8
62. „Motyw ze Szwajcarii Kaszubskiej”, drzeworyt, 11,8×18
63. Z cyklu „Faust”, drzeworyt, 20,5×18
64. „Motyw ze Szwajcarii Kaszubskiej II”, drzeworyt, 17,8×13,2
65. „Wenecja Bydgoska”, drzeworyt barwny, 14,7×20
66. „Zima”, drzeworyt, 17,5×20,5
67. „Motyw z Bydgoszczy”, linoryt barwny, 14,7×21,5

JERZY FELDMAN

68. „Kompozycja I”, olej, płótno, 120×90

nowe → ← dały

W drugim półroczu 1969 r. Muzeum w Grudziądzu otrzymało w formie darów następujące obiekty od wymienionych osób:

uczennica Elżbieta Langa z klasy VII c Szkoły Podstawowej nr 17 w Grudziądzu — dwie monety ZSRR.

uczeń Stanisław Szczepański z kl. VI Szkoły Podstawowej nr 17 w Grudziądzu — dwie monety ZSRR.

Ob. Grażyna Filipiak z Grudziądza — medal niemiecki.

Ob. Lech Ratlewski z Grudziądza — 1 medal austriacki, 3 monety niemieckie.

uczeń Mieczysław Lica z Grudziądza — banknot polski z 1936 r.

Ob. Jan Kanenberg z Grudziądza — plakat niemiecki z mapą o sytuacji na froncie od 1.IX.1939 r. do 31.VIII.1940 r. oraz czasopismo morskie.

Ob. Halina Borkowska z Grudziądza — plany zamku na Wawelu z XIX wieku.

Ob. Antoni Pastuszak, rolnik ze wsi Nogat, pow. Grudziądz — toporek kamienny, znaleziony podczas prac rolnych. Przekazany eksponat przedstawia czworoboczny topór kamienny z nieco walcowatym obuchem i wyraźnie z jednej strony podwiniętym ku górze ostrzem. Wykonany jest z szarego granitu, o bardzo silnie schropowawanej powierzchni. Wymiary: długość — 18 cm, szerokość ostrza — 4,7 cm, obucha — 4,9 cm, średnica otworu — 2,7 cm.

Ob. Mieczysław Kwaterski, obecnie zam. w Londynie — 12 egzemplarzy druków dotyczących służby wojskowej na emigracji oraz ulotek wzywających Polaków do powrotu do kraju.

Wszystkim Ofiarodawcom kierownictwo Muzeum w Grudziądzu składa tą drogą wyrazy serdecznej wdzięczności.

wydawnictwa nadesłane

- Andrusiak W. i 2 in. — Bibliografia Pomorza Gdańskiego za rok 1965, Gdańsk 1968 (dar Biblioteki PAN w Gdańsku).
- Bator S., Kuczma R. — Fordon — „Dolina Śmierci”, Bydgoszcz 1969 (dar Muzeum im. L. Wyczółkowskiego).
- Bator S., Kuczma R. — Informator — Bydgoszcz, Stary Rynek, 9 września 1939 roku, Bydgoszcz 1969 (dar Muzeum im. L. Wyczółkowskiego).
- Błachowski A. — Strój i instrument ludowy, Płock 1939 (dar Muzeum Ziemi Mazowieckiej w Płocku).
- Chętnikowa J. — Kurpiowskie Muzeum na wolnym powietrzu w Nowogrodzie Łomżyńskim, Łomża — Nowogród 1969 (dar Muzeum w Łomży).
- Głosik J. — Wiek grobów szkieletowych barwionych ochrą, nad jeziorem Kisajno, koło Giżycka (odbitka z „Komunikatów Mazursko-Warmińskich” nr 2 (104), 1969 (dar autora).
- Grafika i rysunek o tematyce kopernikańskiej, Toruń 1968 (dar Klubu MPiK w Toruniu).
- Informator Archeologiczny, Badania 1968 (dar Polskiego Towarzystwa Archeologicznego w Warszawie).
- Jan Rzyszcza — malarstwo i grafika, Sopot 1969 (dar Biura Wystaw Artystycznych w Sopocie).
- Jan Smyk — wystawa retrospektywna, Sopot 1969 (dar BWA w Sopocie).
- Jaskanis D. — Pradzieje Białostoczczyzny, Warszawa 1969 (dar Muzeum w Białymstoku).
- Krzysztof Kurzątkowski, Sopot 1969 (dar BWA w Sopocie).
- Kunstjahrbuch der Stadt Linz, Wiedeń 1968 (dar Muzeum w Linzu — Austria).
- Kurek M. — Wiatraki i młyny wodne Opolszczyzny, Kraków 1969 (dar Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu).
- Libri Gedanenses, Gdańsk 1968 (dar Biblioteki PAN w Gdańsku).
- Ludowe kowalstwo artystyczne, Grodzisk Mazowiecki 1969 (dar Muzeum Regionalnego PTTK w Grodzisku Mazowieckim).
- Majdanek w oczach dziecka, Lublin 1968 (dar Muzeum na Majdanku).
- Malarstwo Czesława Wierusz-Kowalskiego, Piotrków Trybunalski 1968 r. (dar Muzeum w Piotrkowie Trybunalskim).
- Materiały Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku, nr 9, Sanok 1969 (dar Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku).
- Mężnicka M. — Daniel Chodowiecki's Anglicana in the Gdańsk library (dar Biblioteki PAN w Gdańsku).
- Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, nr 13, seria etnograficzna, Łódź 1969 (dar Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi).
- Rocznik Muzeum Rolnictwa w Szreniawie, t. 1, Poznań 1969 (dar Muzeum Rolnictwa w Szreniawie).
- Sławomir Chudzik — malarstwo, Sopot 1969 (dar BWA w Sopocie).

- Swiątkowski H. — Współczesna łowicka sztuka ludowa (pokaz pokonkursowy), Łowicz 1969 (dar Muzeum w Łowiczu).
- III Ogólnopolski Festiwal Folklorystyczny w Płocku, informator, Płock 1969 (dar Muzeum Ziemi Mazowieckiej w Płocku).
- Wiadomości Archeologiczne, t. 34, z. 1, Warszawa 1969 (dar Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie).
- Władysław Kościelniak — grafika, Toruń 1968 (dar Klubu MPiK w Toruniu).
- Wystawa 22.XII.1968 — 6.I.1969, Włocławek 1969 (dar Muzeum Kujawskiego we Włocławku).
- Wystawa malarstwa Edwarda Kujawy, Bydgoszcz 1968 (dar BWA w Bydgoszczy).
- Zawiłska H. — Informator Muzeum Historii Włókiennictwa, Łódź 1969 (dar Muzeum Historii Włókiennictwa w Łodzi).

A oto dalszy spis wydawnictw nadesłanych, otrzymanych już po złożeniu do druku niniejszego numeru „Informatora”:

- Rajmund Pietkiewicz — grafika, Sopot 1964 (dar Biura Wystaw Artystycznych w Sopocie).
- Marian Stec — malarstwo, Sopot 1966 (dar jw.).
- 3 pokolenia — wystawa malarstwa z okazji 20-lecia Okręgu Gdańskiego ZPAP, Gdańsk 1966 (dar jw.).
- Maksymilian Kasprówicz — wystawa malarstwa, Sopot 1966 (dar jw.).
- Zdzisław Brodowicz — wystawa malarstwa, Gdańsk 1965 (dar jw.).
- Jerzy Krechowicz — wystawa malarstwa, Sopot 1966 (dar jw.).
- Roman Usarewicz — wystawa malarstwa, Gdańsk 1965 (dar jw.).
- Malarstwo Włodzimierza Łajminga i Jerzego Palińskiego, Gdańsk 1964 (dar jw.).
- Władysław Lam — wystawa malarstwa, Gdańsk 1966 (dar jw.).
- Bohdan Borowski — wystawa malarstwa, Gdańsk 1964 (dar jw.).
- Kazimierz Śramkiewicz — wystawa malarstwa, Gdańsk 1965 (dar jw.).
- Jerzy Zabłocki — wystawa malarstwa, Gdańsk 1965 (dar jw.).
- Jan Góra — wystawa grafiki, Gdańsk 1965 (dar jw.).
- Sylwester Wiczorek, Gdańsk 1965 (dar jw.).
- Kobieta na medalu, Wrocław 1969 (dar Muzeum Sztuki Medalierskiej we Wrocławiu).
- Malarstwo i grafika plastyków Litewskiej SRR, Bydgoszcz 1969 (dar BWA w Bydgoszczy).
- Konstanty Maria Sopoćko, Warszawa 1969 (dar Centralnego Biura Wystaw Artystycznych w Warszawie).
- Konstanty Mackiewicz, malarstwo, Warszawa 1969 (dar jw.).
- Jan Berdyszak — malarstwo, rzeźba, grafika, Warszawa 1969 (dar jw.).
- Barbara Falkowska, tkaniny, Warszawa 1969 (dar jw.).
- VII wystawa prac malarzy realistów, Warszawa 1969 (dar jw.).
- Współczesne medalierstwo czechosłowackie (...), Wrocław 1969 (dar Muzeum Sztuki Medalierskiej we Wrocławiu).
- Leonard Pękalski, Warszawa 1969 (dar ZPAP w Warszawie).
- Grafika lotaryńska od Callota do naszych dni, Bydgoszcz 1969 (dar Muzeum im. L. Wyczółkowskiego w Bydgoszczy).
- Wystawa tkanin Pracowni Doświadczalnej Tkactwa Artystycznego przy ZPAP w Warszawie, Bydgoszcz 1969 (dar BWA w Bydgoszczy).
- Aleksander Kwiatkowski, malarstwo, Sopot 1969 (dar BWA w Sopocie).
- Janusz Rydzewski, fotografika, Sopot 1969 (dar jw.).
- Adam Błażejowski — malarstwo, Sopot 1969 (dar jw.).